

Suvestinė redakcija nuo 2015-03-24 iki 2015-04-24

Įsakymas paskelbtas: TAR 2014-11-28, i. k. 2014-18089

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO
MINISTRAS**

ĮSAKYMAS

**DĖL DIRBTINAI SUKURTŲ SĄLYGŲ PARAMAI GAUTI NUSTATYMO
METODIKOS PATVIRTINIMO**

2014 m. lapkričio 27 d. Nr. 3D-889
Vilnius

Siekdama įgyvendinti Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą ir atsižvelgdama į Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ nuostatas,

t v i r t i n u Dirbtinai sukurtų sąlygų paramai gauti nustatymo metodiką (pridedama).

Žemės ūkio ministrė

Virginija Baltraitienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės
ūkio ministro
2014 m. lapkričio 27 d.
įsakymu Nr. 3D-889

DIRBTINAI SUKURTŲ SĄLYGŲ PARAMAI GAUTI NUSTATYMO METODIKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Dirbtinai sukurtų sąlygų paramai gauti nustatymo metodika (toliau – Metodika) nustato kriterijus, kuriais remiantis būtų nustatomi pareiškėjai arba paramos gavėjai, dirbtinai sukūrę sąlygas paramai gauti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos (toliau – KPP) priemones.

2. Metodika parengta atsižvelgiant į Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – administravimo taisyklės), ir vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL 2013 L 347, p. 549) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1310/2013 (OL 2013 L 347, p. 865), Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčių įstatymu, Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymu, Standartu LST EN 31010:2010 „Rizikos valdymas. Rizikos vertinimo būdai“.

3. Metodika turi vadovautis Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), atliekantys paraiškų vertinimą, administruojantys projekto vykdytojo arba paramos gavėjo projektus pagal KPP priemones (išskyrus priemones, kurioms ši Metodika nebus taikoma, pvz., „Techninė pagalba“).

4. Metodikoje vartojamos bendrosios sąvokos atitinka Metodikos 2 punkte nurodytuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

5. Metodikoje vartojamos specialiosios sąvokos bei sutrumpinimai:

5.1. **Dirbtinai sukurtos sąlygos paramai gauti** – fizinių (juridinių) asmenų tarpusavyje ir (arba) su trečiaisiais asmenimis sąmoningas veiksmų derinimas, siekiant įgyti paramos skyrimo tikslams prieštaraujantį pranašumą.

5.2. Funkcinis nesavarankiškumas – gamybos ir techninių procesų dirbtinis išskyrimas į skirtingus projektus arba nustatytas naudojimasis bendra pagal KPP finansuojama infrastruktūra, siekiant įgyti KPP tikslams prieštaraujantį pranašumą.

5.3. Partnerinės įmonės – įmonės, pagal Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymą (toliau – SVVĮ) nepriskiriamos susijusioms įmonėms ir tiesiogiai ar netiesiogiai (per vieną ar kelias susijusias įmones) turinčios nuo 25 iki 50 procentų kitos įmonės akcijų, pajų ar kitokių dalyvavimą įmonės kapitale žyminčių kapitalo dalių arba tiesiogiai ar netiesiogiai (pagal balsavimo sutartį, balsavimo teisės perleidimo sutartį, įgaliojimą ir pan.) turinčios nuo 25 iki 50 procentų visų kitos įmonės dalyvių balsų.

5.4. Rizikos kriterijus – vertinimo pagrindas, matas.

5.5. Susijusios įmonės – SVVĮ apibrėžtos įmonės, kurias sieja kuris nors iš šių ryšių:

5.5.1. viena įmonė turi daugumą dalyvių balsų kitoje įmonėje;

5.5.2. viena įmonė turi teisę skirti ir atšaukti daugumą kitos įmonės valdymo ar priežiūros organo narių ar administracijos pareigūnų;

5.5.3. įmonė turi galimybę daryti lemiamą poveikį kitai įmonei dėl sutarčių, sudarytų su šia įmone, arba dėl šios įmonės steigimo dokumentų nuostatų;

5.5.4. įmonė, kuri dėl sutarčių, sudarytų su kitos įmonės dalyviais, kontroliuoja daugumą šios įmonės dalyvių balsų;

5.5.5. dėl to paties fizinio asmens ar kartu veikiančių fizinių asmenų veiklos susiformavę šios Metodikos 5.5.1–5.5.4 papunkčiuose nurodyti įmonių ryšiai, jei šios įmonės verčiasi tokia pačia veikla ar tokios pačios veiklos dalimi toje pačioje atitinkamoje rinkoje ar susijusiose rinkose.

6. Jei projektas pagal Metodikoje detalizuotus kriterijus, atitinka dirbtinai sukurtas sąlygas paramai gauti, būtina papildomai įvertinti (atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-434/12):

6.1. objektyvias aplinkybes, kuriomis remiantis daroma išvada, kad nebus galima pasiekti KPP siekiamų tikslų;

6.2. subjektyvias aplinkybes, kuriomis remiantis daroma išvada, kad dirbtinai sukūrus sąlygas, pareiškėjas arba paramos gavėjas išimtinai siekė įgyti paramos skyrimo tikslams prieštaraujantį pranašumą.

7. Nustatydamas dirbtinai sukurtas sąlygas paramai gauti, Agentūra gali remtis ne vien tokiais elementais, kaip teisiniai, geografiniai, ekonominiai ir (arba) asmeniniai su panašiais investiciniais projektais susijusių asmenų ryšiai, bet ir požymiais, liudijančiais, kad būta sąmoningo asmenų veiksmų derinimo, (pvz., nustatoma arba pastebima, kad skirtingi subjektai sukūrė teisinę struktūrą, leidžiančią jiems apeiti teisės aktuose nustatytus apribojimus, arba tarp

pareiškėjų ir (arba) paramos gavėjų nustatomas tyčinis veiksmų koordinavimas, dirbtinai sukuriant pagal tam tikrai priemonei paramai gauti būtinas sąlygas).

II. KRITERIJŲ DĖL DIRBTINAI SUKURTŲ SĄLYGŲ PARAMAI GAUTI NUSTATYMO PRINCIPAI VERTINANT PAREIŠKĖJO TINKAMUMĄ

8. Darbuotojas, vadovaudamasis nešališkumo ir teisingumo principais, paraiškos vertinimo metu pagal duomenis, esančius Agentūros informacinėse sistemose ir (arba) pateiktus su paraiška, taip pat projekto vertinimo metu gautuose dokumentuose nustatęs ir (arba) pastebėjęs (pvz., remiantis išorės registrais), kad projektas susijęs su kitais Agentūroje vertinamais ar įvertintais arba administruojamais projektais, nustato, kad yra sukurtos dirbtinės sąlygos paramai gauti pagal tris ir daugiau rizikos kriterijų:

- 8.1. dėl projekto įgyvendinimo vietos;
- 8.2. dėl projekte numatytos vykdyti arba vykdomos veiklos;
- 8.3. dėl susijusių asmenų arba susijusių projektų arba partnerinių įmonių;
- 8.4. dėl pareiškėjo arba paramos gavėjo patirties įgyvendinant paramos projektą,

kurie detalizuoti Metodikos 1 priede.

9. Tuo atveju, jei paramos paraiška atitinka KPP programos priemonių įgyvendinimo taisyklėse nustatytas paramos paraiškų tinkamumo sąlygas ir reikalavimus bei atrankos kriterijus, tačiau projektas arba projektai atitinka tris ir daugiau Metodikos 1 priede pateiktų detalizuotų rizikos kriterijų, laikoma, kad pareiškėjas arba pareiškėjai dirbtinai sukūrė paramai gauti reikalingas sąlygas ir todėl paraiška įvertinama kaip neatitinkanti priemonės įgyvendinimo taisyklėse nustatyto tinkamumo kriterijaus.

10. Apie atvejus, kai pareiškėjas arba pareiškėjai dirbtinai sukūrė paramai gauti reikalingas sąlygas, kaip nurodyta Metodikos 8 punkte, Agentūra, vadovaudamasi administravimo taisyklėmis, informuoja teisėsaugos institucijas ir apie tai praneša Žemės ūkio ministerijai.

III. KRITERIJŲ DĖL DIRBTINAI SUKURTŲ SĄLYGŲ PARAMAI GAUTI NUSTATYMO PRINCIPAI ADMINISTRUOJANT PROJEKTĄ

11. Darbuotojas, vadovaudamasis nešališkumo ir teisingumo principais, projekto administravimo arba priežiūros metu pagal duomenis, esančius Agentūros informacinėse sistemose ir (arba) dokumentuose nustatęs (pateiktuose su paraiška, gautuose projekto vertinimo ir (arba) administravimo metu) ir (arba) pastebėjęs (pvz., remiantis išorės registrais), kad projektas susijęs su kitais Agentūroje vertinamais, įvertintais arba administruojamais projektais, nustato, kad yra sukurtos dirbtinės sąlygos paramai gauti pagal tris ir daugiau rizikos kriterijus:

11.1 dėl projekto įgyvendinimo vietos;
11.2. dėl projekte numatytos vykdyti arba vykdomos veiklos;
11.3. dėl susijusių asmenų arba susijusių projektų arba partnerinių įmonių;
11.4. dėl pareiškėjo arba paramos gavėjo patirties įgyvendinant paramos projektą;
11.5. dėl paramos gavėjų projektuose dalyvaujančių tų pačių tiekėjų (rangovų),
kurie detalizuoti Metodikos 2 priede.

12. Tuo atveju, jei projekto administravimo arba priežiūros metu nustatoma, kad paramos gavėjo projektas atitinka tris ir daugiau Metodikos 2 priede pateiktus rizikos kriterijus, laikoma, kad paramos gavėjas dirbtinai sukūrė paramai gauti reikalingas sąlygas ir turi būti vykdomas pažeidimo tyrimas kaip numatyta Agentūros vidiniuose darbo dokumentuose.

12¹. Tuo atveju, jei projekto, pateikto pagal KPP priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“, administravimo arba priežiūros metu nustatoma, kad paramos gavėjo projektas atitinka tris ir daugiau Metodikos 3 priede pateiktus rizikos kriterijus, laikoma, kad paramos gavėjas dirbtinai sukūrė paramai gauti reikalingas sąlygas ir turi būti vykdomas pažeidimo tyrimas, kaip numatyta Agentūros vidiniuose darbo dokumentuose.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-198](#), 2015-03-20, paskelbta TAR 2015-03-23, i. k. 2015-04043

13. Paramos gavėjams, projekto įgyvendinimo metu dirbtinai sukūrus paramai gauti reikalingas sąlygas, taikomos atitinkamos sankcijos, kaip numatyta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintoje Sankcijų taikymo metodikoje.

14. Nagrinėjant gautus paramos gavėjo prašymus dėl investicijų ar kitų esminių projekto įgyvendinimo sąlygų keitimo, būtina įvertinti, ar pakeitus prašomas sąlygas, paramos gavėjas nebus pripažintas dirbtinai sukūręs sąlygas paramai gauti.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Metodika gali būti keičiama, tikslinama arba atnaujinama, pasikeitus teisės aktams, galintiems turėti įtakos sprendimams dėl paramos suteikimo arba tinkamo KPP administravimo.

16. Šios Metodikos nuostatos taikomos tiek, kiek jos neprieštaruja ES reglamentams ir kitiems Lietuvos Respublikos teisės aktams.

17. Jei KPP priemonių įgyvendinimo taisyklėse nustatomas kitoks teisinis reguliavimas, nei šioje Metodikoje, vadovaujamosi KPP priemonių įgyvendinimo taisyklėmis.

Dirbtinai sukurtų sąlygų paramai gauti
nustatymo metodikos
1 priedas

RIZIKOS KRITERIJAI DIRBTINAI SUKURTŲ SĄLYGŲ PARAMAI GAUTI NUSTATYMU PARAIŠKOS VERTINIMO METU

Eil. Nr.	Rizikos kriterijus	Rizikos kriterijų detalizuojantys požymiai
1.	Projekto (projektų) įgyvendinimo vieta	1. Kelios (2 ir daugiau) įmonės ir (arba) fiziniai asmenys planuoja įgyvendinti ir (arba) įgyvendina projektus tuose pačiuose pastatuose ir (arba) tuose pačiuose žemės sklypuose (pvz., pagal kadastro unikalius numerius). 2. Keli projektai įgyvendinami gretimuose (t. y. šalia esančiuose, kaimyniniuose) žemės sklypuose arba žemės sklypai ribojasi vienas su kitu, arba žemės sklypai priklauso tiems patiems subjektams (nuosavybės, nuomos arba kitais teisėtais valdymo pagrindais) (pvz., pagal VĮ Registrų centro duomenis). 3. Kelių pareiškėjų ir (arba) paramos gavėjų kontaktiniai duomenys (pvz., įmonės registracijos vieta, elektroninio pašto adresai, kontaktinių telefonų numeriai) yra tie patys.
2.	Projekte (projektuose) numatyta vykdyti arba vykdoma veikla	1. Skirtingų pareiškėjų ir (arba) paramos gavėjų projektuose numatyta vykdyti ir (arba) vykdoma tokia pati veikla (pvz., pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK), išskyrus atvejus, kai projektus vykdo tas pats pareiškėjas arba paramos gavėjas). 2. Skirtingų pareiškėjų ir (arba) paramos gavėjų planuojama arba vykdoma veikla viena kitą įtakoja, t. y. galutiniam rezultatui gauti reikalinga dviejų ar daugiau įmonių veikla ir (arba) investicijos (pvz., pagal vidinių ir išorės registrų duomenis). 3. Nustatomas funkcinis nesavarankiškumas.
3.	Susiję asmenys, susiję projektai, partnerinės įmonės	1. Keliose skirtingose įmonėse ir (arba) skirtinguose projektuose yra vienas ir tas pats direktorius ir (arba) akcininkas ir (arba) pajininkas (pvz., pagal Agentūros informacinėse sistemose esančius duomenis). 2. Įmonės atstovauja tie patys asmenys arba asmenys, kurie yra tarpusavyje susiję, remiantis SVVĮ įstatymu. 3. Yra tas pats įmonės steigėjas, tas pats atstovas, įmonės pagal įgaliojimą atstovauja tas pats asmuo.
4.	Pareiškėjo arba paramos gavėjo patirtis įgyvendinant paramos projektus	Jei įmonės, įgyvendinančios arba planuojančios įgyvendinti projektą (projektus) įsteigtos ne anksčiau kaip prieš pusmetį prieš paraiškos pateikimą (įmonės registracijos data), skirtingų pareiškėjų įmonių įsteigimo diena ir (arba) paraiškos pateikimo diena ta pati (pvz., pagal Agentūros informacinėse sistemose esančius duomenis).

Dirbtinai sukurtų sąlygų paramai gauti
nustatymo metodikos
2 priedas

RIZIKOS KRITERIJAI DIRBTINAI SUKURTŲ SĄLYGŲ PARAMAI GAUTI NUSTATYMOUI PROJEKTO ADMINSTRAVIMO IR PRIEŽIŪROS METU

Eil. Nr.	Rizikos kriterijus	Rizikos kriterijų detalizuojantys požymiai
1.	Projekto (projektų) įgyvendinimo vieta	1. Kelios (2 ir daugiau) įmonės ir (arba) fiziniai asmenys planuoja įgyvendinti ir (arba) įgyvendina projektus tuose pačiuose pastatuose ir (arba) tuose pačiuose žemės sklypuose (pvz., pagal kadastro unikalius numerius). 2. Keli projektai įgyvendinami gretimuose (t. y. šalia esančiuose, kaimyniniuose) žemės sklypuose arba žemės sklypai ribojasi vienas su kitu arba žemės sklypai priklauso tiems patiems subjektams (nuosavybės, nuomos pagrindais arba kitais teisėtais valdymo pagrindais) (pvz., pagal VĮ Registrų centro duomenis). 3. Kelių pareiškėjų ir (arba) paramos gavėjų kontaktiniai duomenys (pvz., įmonės registracijos vieta, elektroninio pašto adresai, kontaktinių telefonų numeriai) yra tie patys.
2.	Projekte (projektuose) numatyta vykdyti arba vykdoma veikla	1. Skirtingų pareiškėjų ir (arba) paramos gavėjų projektuose numatyta vykdyti arba vykdoma tokia pati veikla (pvz., pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK), išskyrus atvejus, kai projektus vykdo tas pats pareiškėjas arba paramos gavėjas). 2. Skirtingų pareiškėjų ir (arba) paramos gavėjų planuojama ir (arba) vykdoma veikla viena kitą įtakoja, t. y. galutiniam rezultatui gauti reikalinga dviejų ar daugiau įmonių veikla ir (arba) investicijos (pvz., pagal vidinių ir išorės registrų duomenis). 3. Nustatomas funkcinis nesavarankiškumas.
3.	Susiję asmenys, susiję projektai, partnerinės įmonės	1. Keliose skirtingose įmonėse ir (arba) skirtinguose projektuose yra vienas ir tas pats direktorius ir (arba) akcininkas ir (arba) pajininkas (pvz., pagal Agentūros informacinėse sistemose esančius duomenis). 2. Įmonės atstovauja tie patys asmenys arba asmenys, kurie yra tarpusavy susiję, remiantis SVVĮ. 3. Tas pats įmonės steigėjas, tas pats atstovas, įmonės pagal įgaliojimą atstovauja tas pats asmuo.
4.	Pareiškėjo arba paramos gavėjo patirtis, įgyvendinant paramos projektus	Jei įmonės, įgyvendinančios arba planuojančios įgyvendinti projektą (projektus) įsteigtos ne anksčiau kaip prieš pusmetį prieš paraiškos pateikimą (įmonės registracijos data) (pvz., pagal Agentūros informacinėse sistemose esančius duomenis), skirtingų pareiškėjų įmonių įsteigimo diena, paraiškos pateikimo diena ta pati.

5.	Paramos gavėjų projektuose dalyvauja tie patys tiekėjai (rangovai)	Skirtingų paramos gavėjų projektuose dalyvauja tie patys tiekėjai (rangovai) (remiantis pirkimo (apklausos arba konkurso) dokumentais), sudarytomis sutartimis (pvz., pagal Agentūros informacinėse sistemose esančius duomenis), skirtingų paramos gavėjų projektuose numatoma įsigyti identišką arba panašią įrangą ir (arba) techniką ir (arba) kitas investicijas.
----	---	--

Dirbtinai sukurtų sąlygų paramai gauti nustatymo metodikos
3 priedas

**RIZIKOS KRITERIJAI DIRBTINAI SUKURTŲ SĄLYGŲ PARAMAI GAUTI PAGAL KPP PRIEMONĖS „ŪKIO IR VERSLO PLĖTRA“
VEIKLOS SRITĮ „PARAMA JAUNŲJŲ ŪKININKŲ ĮSIKŪRIMUI“ NUSTATYMAS PROJEKTO ADMINSTRAVIMO IR PRIEŽIŪROS
METU**

Eil. Nr.	Rizikos kriterijus	Rizikos kriterijų detalizuojantys požymiai
1.	Projekto (projektų) įgyvendinimo vieta	Kelių pareiškėjų ir (arba) paramos gavėjų kontaktiniai duomenys (pvz., ūkininko registracijos vieta, elektroninio pašto adresai, kontaktinių telefonų numeriai) yra tie patys.
2.	Projekte (projektuose) numatyta vykdyti arba vykdoma veikla	Skirtingų pareiškėjų ir (arba) paramos gavėjų projektuose numatyta vykdyti arba vykdoma tokia pati veikla (pvz., augalininkystė, gyvulininkystė, sodininkystė, daržininkystė, uogininkystė, gėlininkystė ir t.t.).
3.	Ūkio valdymas pagal įgaliojimą	Pareiškėjas gali nevykdyti žemės ūkio veiklos ir išvykti į užsienį, palikdamas įgaliojimą veikti kitiems asmenims.
4.	Kitiems asmenims perregistruojami sklypai, kurie buvo valdoje paramos paraiškos teikimo metu	Pareiškėjas perleidžia sklypus, kurie buvo valdoje paramos paraiškos teikimo metu, asmenims, kurie šiuos sklypus įsitraukę į savo valdas dalyvauja KPP priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srityje „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“.
5.	Paramos lėšomis įgytų investicijų nepanaudojimas	Už paramos lėšas įsigyta technika ir įranga yra nenaudojama verslo plane numatytai veiklai vykdyti, t. y. buvo sukurtos sąlygos paramai gauti, o ne veiklai vykdyti.

Papildyta priedu:

Nr. [3D-198](#), 2015-03-20, paskelbta TAR 2015-03-23, i. k. 2015-04043

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-198](#), 2015-03-20, paskelbta TAR 2015-03-23, i. k. 2015-04043

Dėl žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymo Nr. 3D-889 „Dėl Dirbtinai sukurtų sąlygų paramai gauti nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo